

Tema om sprog, magt og samfund

Formål:	<p>At øge elevernes bevidsthed om sproglig magt</p> <p>At gøre eleverne i stand til at tage magten over sproget</p> <p>At stille kritiske spørgsmål til den sproglige magt, der udøves omkring dem</p>
Sprogligt fokus:	<p>Diskurs</p> <p>Sprogbrug</p> <p>Tekst</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Eleverne skal arbejde både analytisk, kritisk og produktivt med begreber og tekster.</p> <p>Fokus på sprogets magt: hvilken rolle spiller vores sprogvvalg og sproglige valg, når vi begår os i samfundet? Hvordan kan bestemte typer sprogbrug fremme bestemte dagsordener og skjule andre? Hvordan kan vi bruge sproget aktivt til at påvirke verden?</p>

Materialer

videoklip fra Barbarians

link til EU-sprog

Samtalekort

Elevark 13

Konnotationskort

Corona-tekster

Arbejdsspørgsmål Magt i teksten

Forslag til dagsplan

1. Introaktivitet: samtalekort (Anslået tidsforbrug 20 min)

Samtalekort

Print og klip samtalekort og udlever dem til eleverne. Eleverne sidder i grupper og skiftes til at trække et spørgsmål, som de så skal diskutere med hinanden. Efterfølgende kan der samles op på klassen. Kortene indeholder følgende spørgsmål:

- Har vi en sprogpolitik i Danmark?
 Hvem bestemmer hvilke sprog man kan lære i skolen i Danmark?
 Må man tale dialekt i fjernsynet?
 Hvem bestemmer, hvordan ord skal staves?
 Hvilke sprog har den største indflydelse i DK og verden? Hvorfor?
 Anser I det for problematisk, at nogle sprog har større magt og indflydelse end andre?

2. Fokus på sprogsamfund (Anslået samlet tidsforbrug 1,5 t)

Illustrerer v.h.a. videoklip fra Barbarians, hvordan magt kan udøves igennem sprogvalg, når nogen påtvinger andre deres sprog

Klip nr 1

[Spoken Roman Latin, from TV Show "Barbarians" - YouTube](#) :

(Romerne taler latin og påtvinger germanerne deres sprog)

Klip nr 2

[Barbarians \(2020\) S1xE2 Latin subtitles-- Varus, Segestes, Pelagios - YouTube](#)

(De første 30 sekunder: Germaneren Segestes henvender sig til den romerske hærfører Varus – på latin. Varus gør grin med hans accent og taler tysk til ham.)

Elever arbejder med Elevark 13 om sprogsamfund og laver forslag til egen sproglov

Elevark 13

Elevark 13 sætter fokus på forholdet mellem sprog og samfund, og skaber mulighed for at knytte sprogfagene til samfundsfag. Arket indeholder en kort tekst om det danske sprogsamfund i sammenligning med andre, samt et par uddrag fra norsk og sydafrikansk sproglovgivning.

Det kan være en fordel at summe over sproglovgivningen i makkerpar ud fra spørgsmål som:

- Hvad undrer jer i hhv. den norske og den sydafrikanske sproglov?
- Hvad fortæller det jer om de to sprogsamfund?
- Hvordan ser I de forskellige sprogs status i de lande?
- Hvordan ser I vores sprogsamfund i Danmark i sammenligning med de to?

Arket sluttet af med et par diskussionsspørgsmål og en opgave: skriv jeres egen sproglov. Denne opgave giver både anledning til at reflektere kritisk over indretningen af sprogsamfundet i Danmark og til tekstproduktion i en ganske særlig genre. Hermed kan der skabes rum for at arbejde sprogligt bevidst med genren virkemidler inden for rammerne af en opgave, der fordrer kritisk refleksion over sprogsamfund og sprogs status.

Sproglovene kan udformes som almindelige worddokumenter, eller de kan laves til flotte plancher, der kan hænges op i klasseværelsen – evt. sammen med elevernes sprogportrætter.

3. Sproglig mangfoldighed i EU (Anslået tidsforbrug 20 min)

Indled evt. med en brainstorm: EU har en sprogpolitik, der sikrer at alle borgere skal have ret til informationer og sagsbehandling op deres eget nationale sprog. Hvilke sprog drejer det sig om?

Herefter:

Lad eleverne bruge 10 minutter på at lytte til og kigge på de 24 officielle EU-sprog på linket nedenfor:

Liste og lydfiler over de 24 officielle EU-sprog (under listen over sprogene: dvs hvordan lyder de, og hvordan ser de ud (forskellige skriftsprog))

https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages_da

Diskuter følgende spørgsmål:

Hvad overrasker jer?

Hvad mener I om EU's sprogpolitik? Hvorfor?

Kort diskussion på klassen – hvad betyder det, at et sprog er vigtigt, og for hvem?

4. Magt i tekster

Introaktivitet (15 min):

Konnotationskort

Print konnotationskort og udlever til eleverne. Lad eleverne selv klippe arkene op – på hver vandrette linje står tre ord, der betyder nogenlunde det samme, men har forskellige konnotationer. Bed eleverne om at sortere kortene i tre bunker: positivt, negativt og neutralt.

Corona-tekster (Anslået arbejdstid: 1 t)

Coronatekster & Arbejdsspørgsmål Magt i teksten

Arbejde med tekstuel fremstilling – hvordan kan bestemte aktører eller begivenheder fremhæves og skjules i en tekst?

Eleverne læser **coronatekster (pdf)**. Det er uddrag af taler fra Trum og Biden, et tweet fra Trump, et tysk og nogle danske slogans og et enkelt kort uddrag af en artikel om vaccinemodstand. Herefter arbejdes med **arbejdsspørgsmålene Magt i teksten**.